

Rhaglen Gwyddor Gofal Iechyd

Cylchlythyr Gorffennaf 2020

Croeso i ail rifyn cylchlythyr Rhaglen Genedlaethol Gwyddor Gofal Iechyd!

Yn ystod y cyfnod heriol hwn, mae ein gwyddonwyr gofal iechyd drwy'r wlad wedi chwarae rhan hollbwysig i gefnogi'r frwydr yn erbyn COVID-19. Mae eich ymateb i'r pandemig hwn yn cyfleu i'r dim hyblygrwydd, sgiliau ac ymroddiad ein gweithlu. Megis dechrau yr ydym ni - bydd ein swyddogaethau, ein proffil a'n gallu i ymaddasu yn parhau i'r dyfodol rhagweladwy, ac mae'n hollbwysig eich bod yn cael cydnabyddiaeth deilwng am eich ymdrechion anhygoel.

Ers mis Mawrth, mae Rhaglen Genedlaethol Gwyddor Gofal Iechyd yn canolbwyntio ar gefnogi'r sefyllfa COVID-19. Fodd bynnag, rydym yn awyddus i waith y rhaglen hon ailgychwyn yn fuan iawn ac rydym yn edrych ymlaen yn fawr at fwrw 'mlaen â'r camau gweithredu sydd wedi'u cynnwys yn "Edrych tuag at y Dyfodol". Gwelsom ein gwyddonwyr gofal iechyd yn mynd ati i arloesi a rhannu'r gwersi a ddysgir drwy Gymru dros yr ychydig fisoedd diwethaf, a byddwn yn defnyddio hyn i gynllunio cadernid i'r dyfodol.

Dyma achub ar y cyfle i ganmol a **DIOLCH YN FAWR** i'n holl wyddonwyr gofal iechyd!

Cyfle I Gwrdd â'r Gwyddonydd Gofal Iechyd

Mae gan y Gwasanaeth Iechyd draddodiad cryf o feithrin y gwyddonwyr gorau a mwyaf disglair, ac rydym yn hynod falch o allu dathlu'r gwyddonwyr rhagorol hynny sy'n gweithio gyda ni bob dydd i ddarparu gofal o safon i bawb.

Byddwn yn rhoi sylw i'n gwyddonwyr gofal iechyd anhygoel ymhob rhifyn o'n cylchlythyr. Yn ein cyfres 'Cyfle i gwrdd â...' gyntaf, byddwn yn rhoi sylw i Dr Ben Johns sy'n Wyddonydd Microbioleg Glinigol Dan Hyfforddiant yn Iechyd Cyhoeddus Cymru.

Soniwch amdanoch chi eich hun

Soniwch amdanoch chi eich hun

Rwy'n Wyddonydd Clinigol Dan Hyfforddiant yn Iechyd Cyhoeddus Cymru. Ymunais ag Iechyd Cyhoeddus Cymru ar ôl imi gwblhau fy Noethuriaeth ym Mhrifysgol Metropolitan Caerdydd gan yr oeddwn yn awyddus i ddefnyddio fy sgiliau a'm gwybodaeth mewn lleoliad clinigol i wella fy nghreffft a darparu gofal i gleifion o safon. Ffocws fy Noethuriaeth oedd organebau sy'n gwrthsefyll gwrthfotigau (a elwir yn Amrywiolion Cytrefi Bychain (Small Colony Variants)). Y nod oedd ymchwilio i wahaniaethau ffenotypig a genotypig rhyngddyn nhw a'u cenhedlwyr math gwyllt. Cyn hynny, bûm yn

cwblhau fy BSc a'm MSc mewn Gwyddor Biofeddygol.

Rwyf hefyd yn gwirfoddoli fel Arolygydd Arbennig gyda Heddlu De Cymru. Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru wedi bod yn gefnogol iawn o'm hymdrechion fel gwirfoddolwr ac maent yn cydnabod bod y gwaith hwn yn gyfle i feithrin sgiliau trosglwyddadwy.

Soniwch wrthym ychydig am eich disgyblaeth gwyddor gofal iechyd

Ym maes Microbioleg, rydym yn prosesu ystod o samplau o gleifion o bob cwr o Gymru i'w profi am heintiau bacterol, firol, ffwngaid a pharasitig. Gan amlaf rydym yn derbyn swabiadau a samplau gwaed, wrin, crown, ysgarthion, poer a meinweoedd. Mae ein labordai Bwyd, Dŵr a'r Amgylchedd hefyd yn prosesu ystod o samplau oddi wrth ysbytai, cwmnïau iechyd amgylcheddol a chwmnïau preifat (megis cwmnïau dŵr) er mwyn cadw golwg ar bethau'n rheolaidd ac i ymchwilio i achosion salwch. Ar hyn o bryd, mae rhan helaeth o'r gweithlu Microbioleg bellach yn canolbwyntio ar brofi am SARS-CoV-2 / COVID-19 yn rhan o'r ymateb cenedlaethol i'r argyfwng byd-eang.

Pa gyflawniadau yr ydych chi fwyaf balch ohonyn nhw?

Fy mhrif gyflawniadau hyd yma yw cwblhau fy Noethuriaeth mewn Gwyddor Biofeddygol / Microbioleg Feddygol. Roedd hon yn garreg filltir arwyddocaol yn fy nhyrfa ac roedd hyn yn rhywbeth y bûm yn anelu ato ers cryn amser. Drwy ennill fy Noethuriaeth, deuthum yn Gymrawd o'r Sefydliad Gwyddor Biofeddygol ac mae hyn wedi rhoi'r sgiliau a'r wybodaeth arbenigol imi y gallaf yn awr eu defnyddio i wella gofal i gleifion.

Beth yw'r peth gorau am eich swydd?

Y bobl. Rwy'n ffodus o fod yn aelod o dîm rhyngddisgyblaethol ac eang sy'n cynnwys Gwyddonwyr Biofeddygol, Cynorthwywyr Labordai Meddygol, Ymarferwyr Cysylltiol, Swyddogion Technegol Meddygol, Doctoriaid Meddygol, Gwyddonwyr Clinigol, pobl broffesiynol ym maes Diogelu Iechyd ac Epidemiolegwyr sydd oll yn teimlo'n angerddol am ddarparu gofal rhagorol i gleifion ac sy'n llwyr ymroddedig i'r gwaith hwn. Er ei bod yn aml

yn hawdd anghofion am Wyddonwyr Gofal Iechyd gan nad yw eu gwaith fel rheol yn dod â nhw i gyswllt â chleifion, mae gennym ran mewn dros 80% o ddiagnosisau sy'n effeithio ar ofal cleifion.

Pwy sydd wedi eich ysbrydoli fel gwyddonydd gofal iechyd?

Yn y dyddiau cynnar hynny yn Ysgol Gyfun Gellifedw, rhannai Dr Sian Burton ei hangerdd am wyddoniaeth â ni, a hi a'm hysbrydolodd i barhau â'm hastudiaethau gwyddonol yn fy addysg bellach. Yng Ngholeg Gorseinon, fe'm cyflwynwyd gan Dr Ruth Vincent, fy Narlithydd Cemeg, i'r pwnc 'Gwyddor Biofeddygol' pan oedd yn fy nghefnogi â'm cais UCAS. Yn y Brifysgol, bu'r Athro Rose Cooper a Dr Anna Dorel yn arolygu fy mhrosiectau ymchwil ar lefel Bagloriaeth a Meistr, a nhw a'm hanogodd i ystyried ymgeisio am Ddoethuriaeth.

Roedd Dr Sarah Maddocks, arolygwr fy Noethuriaeth, yn ddylanwad mawr ar ddatblygiad fy ngyrfa gan mai hi a'm cyflwynodd i ymchwil annibynnol, ysgrifennu cyhoeddiadau, traddodi mewn cynadleddau a chynnal gweithgareddau ymgysylltu cyhoeddus. Fy arolygwyr erbyn hyn yw Dr Catherine Moore, Gwyddonydd Clinigol Ymgynghorol, a Lisa Chichester, Rheolwr Labordai yma yn Iechyd Cyhoeddus Cymru. Mae'r ddwy ohonynt yn parhau i gefnogi datblygiad fy ngyrfa a'm dyhead yw cael dilyn ôl traed y ddwy ohonynt, y naill mewn rôl arweinyddiaeth glinigol a'r llall mewn rôl rheoli labordai.

Yn olaf, mae'n rhaid imi gydnabod y staff yng Nghanolfan Firoleg Arbenigol Cymru. Maent wedi sefydlu gwasanaeth profi am y Coronafeirws o safon fyd-eang i Gymru, a hynny dan arweinyddiaeth Jonathan Evans, Gwyddonydd Biofeddygol Arweiniol a Rheolwr Gweithrediadau. Mae pob un ohonynt, ni waeth be fo'u swyddogaeth a'u gradd, wedi fy ysbrydoli i barhau i ddatblygu fel Gwyddonydd Gofal Iechyd er mwyn imi allu chwarae fy rhan wrth sicrhau rhagoriaeth mewn arferion labordai ac wrth ddarparu gofal i gleifion. Gobeithiaf ryw ddydd y byddaf innau hefyd yn ddigon ffodus o gael cyfle i arwain a datblygu eraill.

Gwylwch y fideo gwych hwn y mae Ben wedi'i greu sy'n esbonio ymdrechion a chyfraniad gwyddonwyr gofal iechyd yn ystod y pandemig byd-eang cyfredol. Gallwch wyllo'r fideo yma:

Gadewch inni weiddi'n groch am y gwaith anhygoel yr ydych yn ei wneud. Os ydych am gael eich cynnwys yn yr adran 'Cyfle i gwrdd â'r Gwyddonydd', cysylltwch â Sam drwy e-bostio samantha.cook3@wales.nhs.uk.

Cofnod Arloesi a Defnydd Sgiliau ac AHA Esteem

Rydym yn hynod falch o'n gwyddonwyr gofal iechyd drwy'r wlad sy'n helpu yn yr argyfwng COVID-19 yn y ffordd fwyaf anhygoel. Mae hyn wedi peri i ni a sawl un arall feddwl am ffyrdd y gallwn roi sylw teg i'r gwaith arbennig sy'n digwydd, ac mae'r gwaith hwn yn aml yn gofyn i bobl symud i rolau newydd a datblygu sgiliau newydd.

Er mwyn inni wybod am y ffyrdd newydd hyn o weithio a'r arloesi sy'n digwydd yn ein byrddau iechyd a'n hymddiriedolaethau, rydym wedi bod yn gofyn i'n Gwyddonwyr Gofal Iechyd gwblhau 'Cofnod Arloesi a Defnydd Sgiliau'. Bydd y cofnod hwn yn ddyfais bwysig inni wrth inni ymdrechu i ddatblygu cadernid i'r dyfodol. Byddwn hefyd yn rhannu'r data hwn â phrosiect arloesi Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan i'w gynnwys yn y darn gwaith hwnnw.

Os nad ydych eisoes wedi cyfrannu at hyn, llenwch y [templed](#) a'i ddychwelyd at maria.edwards2@wales.nhs.uk.

Yn ogystal â hynny, mae Chamberlain Dunn wedi lansio 'Advancing Healthcare Esteem', ac maent yn chwilio am enwebeion o'r gymuned Gwobrau Hyrwyddo Gofal Iechyd. Bydd hwn yn gynllun parhaol i gydnabod pobl, a bydd yn cael ei redeg cyhyd â bo hynny'n briodol. Os ydych yn dymuno enwebu rhywun, ewch i <https://ahawards.co.uk/esteem/>

Diwrnod Gwyddor Biofeddygol 2020

Er bod eleni'n dra gwahanol i flynyddoedd blaenorol, daeth ein cydweithwyr Gwyddor Biofeddygol at ei gilydd ar yr 11eg o Fehefin i ddathlu Diwrnod Gwyddor Biofeddygol 2020.

Yn hytrach na darparu gwybodaeth wyneb yn wyneb o stondinau mewn ysbytai neu wahodd pobl ar daith o gwmpas y labordai, defnyddiodd y gwyddonwyr gofal iechyd drwy'r wlad y cyfryngau cymdeithasol i hyrwyddo ac i ddathlu'r hyn a wnânt.

Creodd tîm Microbioleg Iechyd Cyhoeddus Cymru yn Ysbyty Prifysgol Cymru Caerdydd fideo sy'n esbonio'r gwahanol fathau o swyddogaethau sydd wedi'u cynnwys yn y ddisgyblaeth Gwyddor Biofeddygol.

Credit: [IBMS South East Wales Branch](#)

Mae Tîm Iechyd Cyhoeddus Abertawe hefyd wedi creu fideo sy'n rhoi darlun sydyn inni o Adran Gwyddor Biofeddygol Abertawe a gwaith yr adran honno o ddydd i ddydd.

Credit: [Kirsten Winterburn](#)

I weld rhagor o'r cynnwys rhagorol a rannwyd ar y cyfryngau cymdeithasol ar Ddiwrnod Gwyddor Biofeddygol 2020, mae'n werth ichi fwrw golwg ar y pethau hyn:

- Mae gan wefan y Sefydliad Gwyddor Biofeddygol lawer o adnoddau, gan gynnwys taflenni gweithgareddau i blant, posteri sy'n llawn gwybodaeth a lluniau o Ddiwrnod Gwyddor Biofeddygol 2020.
- Yr hashnod [#BiomedicalScienceDay2020](#) ar Twitter lle gall cydweithwyr o bob cwr o'r Deyrnas Unedig ddathlu eu llwyddiannau a rhannu gwybodaeth sy'n ymwneud â Gwyddor Biofeddygol.

Gair o Ddiolch Oddi Wrth...

Christine Morrell - Dirprwy Gyfarwyddwr Therapiau a Gwyddorau Iechyd, Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe

Mae llawer o ddatblygiadau cyffrous wedi bod ac rydym yn hynod falch o holl gyflawniadau Bwrdd Iechyd Bae Abertawe dros yr ychydig fisoedd diwethaf. Dyma sôn am rai o'r cyflawniadau hynny:

- Mae Heidi Maggs (Rheolwr Meddygaeth Labordai) a'r tîm meddygaeth labordai wedi arwain y gwaith i ddarparu profion gwrthgyrrf COVID-19 i staff addysg a gweithwyr gofal iechyd yn llwyddiannus. Mae'r tîm labordai yn prosesu miloedd o samplau bob dydd a bydd hyn yn cyfrannu at ein dealltwriaeth o'r afiechyd a'r modd y mae'n ymledu.
- Chris Bowden (Rheolwr Gwasanaethau Labordai) a Keith Owen (Rheolwr Corffdai) wedi chwarae rhan flaenllaw yn y cynlluniau i ddellio â'r marwolaethau ychwanegol pan gyrhaeddodd y pandemig ei benllanw. Cychwynnodd tîm o Wyddonwyr Biofeddygol mewn swyddogaethau hyblyg fel cynorthwywyr corffdai, ac aethant ati i ddatblygu cymwyseddau a sgiliau newydd i gynnig cymorth pan oedd ei angen fwyaf ar y gwasanaeth.
- Mae'r Tîm Patholeg Gellog wedi cymryd camau breision i hyrwyddo datblygiadau Patholeg Ddigidol, a bydd hyn yn helpu i foderneiddio rhagor ar y gwasanaeth.

Mae'r Tîm Awdioleg ym Mae Abertawe hefyd wedi chwarae rhan yn ystod pandemig COVID-19. Siaradodd Tîm Cyfathrebu Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe â phedwar aelod o'r staff awdioleg a symudodd o ddarparu profion clyw i gynorthwyo rheng flaen y Gwasanaeth Iechyd, ac aethant ati i ailhyfforddi fel gweithwyr cefnogi gofal iechyd ac i helpu'r timau yn Ysbyty Gorseinon o fewn ychydig ddyddiau!

Dywedodd Rhys Meredith (Pennaeth yr Adran Awdioleg) ei fod yn hynod falch o'i staff:

"Rwy'n cofio gofyn i aelodau'r tîm a fydden nhw'n barod i helpu yn ystod y cyfnod heriol hwn, a chytunodd pob un ohonynt i wneud hyn yn ddi-oed. Cawsant groeso mor arbennig gan y staff a'r cleifion yng Ngorseinon fel fy mod yn amau nad ydyn nhw am frysio yn ôl i'r Adran Awdioleg yn rhy fuan! A bod o ddifrif am eiliad, rydw i a'u cydweithwyr mor falch ohonynt. Mi wnaeth pob un ohonynt gamu i'r adwy yn syth."

Gallwch ddarllen am brofiadau Jayne Tayler, Sally Mora, Richard Perdue a Tim Loescher ar wefan [Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe](#).

Peirianeg Glinigol

Wrth i'r Gwasanaeth Iechyd gael ei roi dan bwysau nas gwelwyd mo'i debyg o'r blaen, mae wedi dod i'r amlwg eisoes bod y gallu i gael gwybodaeth ddibynadwy, gryno a chyfoes (gan gynnwys dysgu o brofiadau pobl eraill fel nad oes rhaid inni ailddyfeisio'r olwyn) yn hynod bwysig.

Rydym wedi bod yn cydweithio â'r Athro Colin Gibson - Cadeirydd Grŵp y Proffesiwn Peirianeg Glinigol i greu llyfrgell ganolog o ddogfennau lle caiff y wybodaeth ddiweddaraf am reoli'r risg sy'n gysylltiedig â dyfeisiau a llywodraethant yng nghyswllt ymateb y Gwasanaethau Peirianeg Glinigol i COVID-19 ei storio.

Hwyrach bod rhai ohonoch chi eisoes wedi gweld y ffolder Peirianeg Glinigol - COVID-19 ar SharePoint. Byddem yn ddiolchgar iawn i chi am eich sylwadau am y wybodaeth sydd ar gael yno. Os nad ydych wedi llwyddo i fynd i mewn i'r ffolder eto, gwnewch gais i weld y cynnwys drwy glicio ar y [ddolen hon](#). Mae'r ffolder yn cael ei ddiweddarau'n rheolaidd, ac rydym yn cysylltu â'r

rhai sydd ar ein rhestr bob wythnos i roi gwybod iddynt am y wybodaeth ddiweddaraf sydd wedi'i hychwanegu.

Diolch i Colin am weithio mor galed i hwyluso hyn.

Cyfleoedd a Gwybodaeth

Mae angen eich help arnom ni!

Byddem yn falch iawn o allu olrhain 'diwrnodau ym mywyd' rhai o'n Gwyddonwyr Gofal Iechyd a rhannu eich fideos drwy'r cylchlythyr hwn ac ar ein cyfrif Twitter [@GGI_Cymru](https://twitter.com/GGI_Cymru). Er na allwn warantu y bydd ein gwyddonwyr yn dod yn enwog dros nos, mae hwn yn gyfle rhagorol inni gydweithio er mwyn codi proffil ein proffesiwn ac i roi sylw i rai o'r swyddogaethau hanfodol o fewn y proffesiwn. Rydym hefyd yn awyddus i ysbrydoli ac annog pobl i gychwyn ar yrfa yn y gwyddorau gofal iechyd neu i ddatblygu ymhellach o fewn yr yrfa honno.

Does dim angen i'ch cyfraniad fod yn rhy ffansi a does dim angen iddo fod wedi'i gynhyrchu'n broffesiynol. Os ydych yn berchen ar ffôn clyfar, mae eisoes gennych chi ddyfais wych yn eich dwylo y gallwch greu fideos â hi! E-bostiwch samantha.cook3@wales.nhs.uk a chyfrannwch!

Iechyd i Weithwyr Proffesiynol

Mae Iechyd i Weithwyr Proffesiynol Cymru yn wasanaeth cyfrinachol a rhad ac am ddim sydd bellach ar gael i bob Gweithiwr Proffesiynol a Myfyriwr Gofal Iechyd sy'n gweithio yn y Gwasanaeth Iechyd yng Nghymru. Mae'r gwasanaeth hwn yn eich cynnwys chi fel gwyddonwyr gofal iechyd! Dilynwch y ddolen [Iechyd i Weithwyr Proffesiynol Cymru](#) i gael rhagor o wybodaeth.

Gwyddor Gofal Iechyd yn erthygl y BMJ

Postiodd y British Medical Journal erthygl ar yr 8fed o Fehefin 2020 a oedd yn dwyn y teitl 'COVID-19: Trainee healthcare scientists are crucial to surviving the long road ahead'. Gallai'r erthygl hon fod o ddiddordeb ichi. Gallwch ddarllen yr erthygl yn llawn isod:

COVID-19: THE LONG ROAD TO RECOVERY

Covid-19: trainee healthcare scientists are crucial to surviving the long road ahead

Jaidev Kaur Chandan research and data associate, Jane Lynch scientist training programme director, Graham Wilson training programme director for undergraduate and apprenticeship education, Christal Fisher curriculum manager, Boota Singh end-point assessment manager, Lisa Ayers higher specialist scientist training programme director, Sandie Gay head of assessment and research evaluation, Berne Ferry head

National School of Healthcare Science, Health Education England, St Chads Court, Birmingham B16 9RG, UK